

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΛΛΑΣ
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΡΓΩΝ ΔΟΜΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

Ταχ. Δ/ση: Διοικητήριο, Έδεσσα 58200
Αρμόδιος : Χ. Οικονόμου, Χ. Καλαϊτζίδου
Τηλέφωνο : 23813 51318, 320
Email: Chr.Oikonomou@pkm.gov.gr
C.Kalaitzidou@pkm.gov.gr

Έδεσσα 02 Μαρτίου 2026

Αριθ. Πρωτ : Π.Κ.Μ. 151602 (580)

Προς

1. Πανελλήνιο Σύνδεσμο Τεχνικών Εταιρειών (ΣΑΤΕ)
info@sate.gr
2. ΕΑΔΗΣΥ
protokollo@eaadhsy.gr,
eaadhsy@eaadhsy.gr
3. Περιφερειάρχη Κ. Μακεδονίας
info@pkm.gov.gr, grper@pkm.gov.gr

ΘΕΜΑ: Διευκρινίσεις για τον διαγωνισμό του έργου: «Ενεργειακή Αναβάθμιση Διοικητηρίου Έδεσσας»

Σχετ: Το αρ. 42065/25-02-2026 Έγγραφο Πανελληνίου Συνδέσμου Τεχνικών Εταιρειών (ΣΑΤΕ)

Σε συνέχεια του ανωτέρου σχετικού για τον διαγωνισμό με Α/Α ΕΣΗΔΗΣ 219310, σας γνωρίζουμε:

1. Στην διακήρυξη του έργου, και βάσει του άρθρου 75 «Κριτήρια επιλογής (άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του ν. 4412/2016, προβλέπεται ότι:

«1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν:

- α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας,*
- β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια,*
- γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.*

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης. Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης

.....

3. Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης. Για το σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να έχουν έναν ορισμένο ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών, συμπεριλαμβανομένου ορισμένου ελάχιστου κύκλου εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που καλύπτεται από τη σύμβαση. Επίσης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς, παρουσιάζοντας την αναλογία, ιδίως, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Μπορούν επίσης να απαιτούν κατάλληλο επίπεδο ασφαλιστικής κάλυψης έναντι επαγγελματικών κινδύνων.

Ο ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών που απαιτείται να έχουν οι οικονομικοί φορείς δεν

υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, όπως σχετικά με τους ειδικούς κινδύνους που αφορούν τη φύση των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει τους βασικούς λόγους για την απαίτηση αυτή στα έγγραφα της σύμβασης ή στη χωριστή έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 341.

Η αναλογία, ενδεικτικά, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού μπορεί να λαμβάνεται υπόψη όταν η αναθέτουσα αρχή προσδιορίζει τις μεθόδους και τα κριτήρια της συνεκτίμησης αυτής στα έγγραφα της σύμβασης. Οι μέθοδοι και τα κριτήρια αυτά χαρακτηρίζονται από διαφάνεια, αντικειμενικότητα και αποφυγή διακρίσεων.

Όταν μια σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε σχέση με κάθε επιμέρους τμήμα. Εντούτοις, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καθορίζει τον ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών που πρέπει να έχουν οι οικονομικοί φορείς ανά ομάδες τμημάτων, αν ανατεθούν στον ανάδοχο περισσότερα τμήματα που πρέπει να εκτελεστούν ταυτοχρόνως.

Εάν οι συμβάσεις βάσει συμφωνίας-πλαίσιο πρόκειται να ανατεθούν μετά από προκήρυξη νέου διαγωνισμού, η μέγιστη απαίτηση ετήσιου κύκλου εργασιών που αναφέρεται στο πέμπτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου υπολογίζεται βάσει του αναμενόμενου μέγιστου μεγέθους των συγκεκριμένων συμβάσεων που θα εκτελεστούν ταυτοχρόνως ή, εάν αυτό δεν είναι γνωστό, βάσει της εκτιμώμενης αξίας της συμφωνίας-πλαίσιο. Στην περίπτωση δυναμικών συστημάτων αγορών, η μέγιστη απαίτηση ετήσιου κύκλου εργασιών που αναφέρεται στο πέμπτο εδάφιο υπολογίζεται βάσει του αναμενόμενου μέγιστου μεγέθους των συγκεκριμένων συμβάσεων που πρόκειται να ανατεθούν στο πλαίσιο του εν λόγω συστήματος.

4. Όσον αφορά την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την εμπειρία για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να διαθέτουν ικανοποιητικό επίπεδο εμπειρίας, αποδεικνυόμενο με κατάλληλες συστάσεις από συμβάσεις που έχουν εκτελεστεί κατά το παρελθόν. Μια αναθέτουσα αρχή μπορεί να θεωρεί ότι ένας οικονομικός φορέας δεν διαθέτει τις απαιτούμενες επαγγελματικές ικανότητες εάν διαπιστώσει ότι ο οικονομικός φορέας έχει συγκρουόμενα συμφέροντα που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την εκτέλεση της σύμβασης.

Στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης σύμβασης προμηθειών για τις οποίες απαιτούνται εργασίες τοποθέτησης ή εγκατάστασης, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων, η επαγγελματική ικανότητα των οικονομικών φορέων να παράσχουν αυτή την υπηρεσία ή να εκτελέσουν την εγκατάσταση ή τα έργα μπορεί να αξιολογείται βάσει της τεχνογνωσίας τους, της αποτελεσματικότητας, της εμπειρίας και της αξιοπιστίας τους.

5. Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις συμμετοχής που μπορεί να εκφράζονται ως ελάχιστα επίπεδα ικανότητας, καθώς και τα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος.»

Στη διακήρυξη του έργου, η αναθέτουσα αρχή συμπεριέλαβε κριτήρια οικονομικής - χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας τα οποία είναι σύμφωνα με τις κατευθυντήριες Οδηγίες 11 και 13 της ΕΑΑΔΗΣΥ και το Παράρτημα XII του Προσαρτήματος Α του Ν.4412/2016, όπου περιλαμβάνονται τα αποδεικτικά μέσα τα οποία λαμβάνουν υπόψη τους οι αναθέτουσες αρχές για την απόδειξη των κριτηρίων επιλογής. Από τον συνδυασμό των ανωτέρω, προκύπτει ότι εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των αναθετουσών αρχών να επιβάλλουν τις απαιτήσεις εκείνες, οι οποίες, κατά την κρίση τους, διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, καθώς και την αναγκαία τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, για την εκτέλεση της σύμβασης σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας, ανάλογα με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης. Οι εν λόγω απαιτήσεις πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογες με

το αντικείμενο της συγκεκριμένης σύμβασης (άρθρο 75 παρ. 1, 3, 4 και 5 του ν. 4412/2016), αποδεικνύονται δε, όπως προαναφέρθηκε, με τα αποδεικτικά μέσα του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016.

Κατά συνέπεια, τα κριτήρια επιλογής που εισήχθησαν στη διακήρυξη του έργου του θέματος από την αναθέτουσα αρχή, πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 75 του ν. 4412/2016, σε συνδυασμό με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 80 και στο Παράρτημα XII, είναι σύννομα και δεν αποτελούν "πρόσθετους ειδικούς όρους/απαιτήσεις" του άρθρου 77 παρ. 3 του ν. 4412/2016, για τους οποίους απαιτείται γνωμοδότηση του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών.

2. Στο άρθρο 22 Γ «Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια» της διακήρυξης ζητείται:

- ο στην παράγραφο 22 Γ. Β. i. «ο μέσος γενικός ετήσιος κύκλος εργασιών, τον οποίο πρέπει να έχουν πραγματοποιήσει οι ενδιαφερόμενοι για να μετάσχουν στον διαγωνισμό κατά την προηγούμενη της δημοσίευσης της παρούσας τριετία, ήτοι για τα έτη 2022-2023-2024 κατά τη σύνταξη του παρόντος, σε συνάρτηση προς την ημερομηνία σύστασης του οικονομικού φορέα ή την έναρξη των δραστηριοτήτων, να είναι τουλάχιστον ίσος με τον προϋπολογισμό του δημοπρατούμενου έργου χωρίς τον ΦΠΑ. Στον κύκλο εργασιών μπορεί να συμπεριλαμβάνεται και ο κύκλος εργασιών από συμμετοχή σε κοινοπραξίες»
- ο στην παράγραφο 22 Γ. Β. ii. «Οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να διαθέτουν πιστοληπτική ικανότητα από τραπεζικό οργανισμό ποσού τουλάχιστον ίσο με 5.000.000 €».

Στην κατευθυντήρια οδηγία 13 της ΕΑΔΗΣΥ με θέμα: «Κριτήρια ποιοτικής επιλογής δημοσίων συμβάσεων και έλεγχος καταλληλότητας: ειδικά η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και η τεχνική και επαγγελματική ικανότητα» και συγκεκριμένα στο τμήμα III, παρ. 4 αναφέρεται ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν, ειδικότερα, από τους οικονομικούς φορείς να έχουν έναν ορισμένο ελάχιστο κύκλο εργασιών, συμπεριλαμβανομένου ορισμένου ελάχιστου κύκλου εργασιών, στον τομέα δραστηριοτήτων που καλύπτεται από τη σύμβαση. Στη συνέχεια ορίζεται ότι ο ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών που απαιτείται να έχουν οι οικονομικοί φορείς **δεν υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης**, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, όπως σχετικά με τους ειδικούς κινδύνους που αφορούν τη φύση των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών».

Επιπλέον στην ίδια οδηγία αναφέρεται τμήμα III, παρ. 8 ότι: «Επίσης, έχει κριθεί ότι είναι νόμιμη η πρόβλεψη στη διακήρυξη ως ελάχιστου κατωτάτου ορίου του μέσου όρου του κύκλου εργασιών, τον οποίον πρέπει να έχει πραγματοποιήσει ο ενδιαφερόμενος να μετάσχει στον διαγωνισμό κατά την προηγούμενη τριετία, ποσού ίσου προς το ποσό της προϋπολογιζόμενης από την διακήρυξη δαπάνης».

Στην με ΑΔΑΜ 26PROC018517957 2026-02-20 Διακήρυξη του έργου ζητείται μέσος γενικός ετήσιος κύκλος εργασιών τριετίας ίσος με την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης. Συνεπώς δεν υπάρχει κάποιος μη σύννομος όρος σε σχέση με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια που απαιτείται για τους υποψήφιους οικονομικούς φορείς.

Η Οδηγία 2014/24/ΕΕ επαναλαμβάνει την απαίτηση τα κριτήρια επιλογής να σχετίζονται και να είναι συνδεδεμένα με το αντικείμενο της σύμβασης. Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1

του άρθρου 58, οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες προϋποθέσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να εξασφαλίζεται ότι ένας υποψήφιος ή προσφέρων διαθέτει τις νομικές και χρηματοοικονομικές δυνατότητες για την εκτέλεση της προς ανάθεση σύμβασης και ότι όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης και βάσει αυτής ζητείται η πιστοληπτική ικανότητα.

3. Στο άρθρο 22 Ε «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης» της Διακήρυξης ζητούνται:

«Κάθε οικονομικός φορέας που μετέχει στο διαγωνισμό, μεμονωμένα ή ως μέλος Ένωσης οφείλει να διαθέτει Πιστοποιητικά Διασφάλισης Ποιότητας στο πεδίο εκτέλεσης έργων και ειδικότερα να έχει σε ισχύ πιστοποιητικό για:

α) Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας σύμφωνα με το πρότυπο ISO 9001:2015 (ή ισοδύναμο)

β) Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης σύμφωνα με το πρότυπο ISO 14001:2015 (ή ισοδύναμο)

γ) Σύστημα Διαχείρισης της Υγιεινής και Ασφάλισης στην Εργασία σύμφωνα με το πρότυπο OHSAS 18001:2007 ή ISO 45001:2018 (ή ισοδύναμο)

δ) Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακής Συνέχειας σύμφωνα με το πρότυπο ISO 22301:2012 (ή ισοδύναμο)

ε) Σύστημα Ενεργειακής Διαχείρισης σύμφωνα με το πρότυπο ISO 50001: 2018 (ή ισοδύναμο)

στ) Πιστοποιητικά, εγγυήσεις, τεχνικά φυλλάδια, δηλώσεις και εκθέσεις συμμόρφωσης που τεκμηριώνουν τη συμμόρφωση του προϊόντος των άρθρων Α.Τ. Β1.1, Α.Τ. Β1.2 και Α.Τ. Β1.3 του προϋπολογισμού με τα πρότυπα και τις προδιαγραφές όπως αυτά προσδιορίζονται στα εν λόγω άρθρα του τιμολογίου αλλά και σε όλα τα τεύχη δημοπράτησης, συνοδευόμενα από υπεύθυνη δήλωση συνεργασίας του κατασκευαστή ή προμηθευτή με τον οικονομικό φορέα, ψηφιακά υπογεγραμμένη»

Οι αναθέτουσες αρχές είναι ελεύθερες να θέσουν ή να μη θέσουν ελάχιστες απαιτήσεις σε Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης στον εκάστοτε διαγωνισμό. Ο ορισμός των προτύπων αυτών ενισχύει την ασφάλεια δικαίου στις υπό σύναψη συμβάσεις και περιορίζει τους κινδύνους κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Ο καθορισμός του επιπέδου των απαιτήσεων τελεί υπό τη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας Αρχής και υπόκειται στο γενικό κανόνα ότι πρέπει αυτό να είναι ανάλογο προς το αντικείμενο της σύμβασης. Εν προκειμένω η σύμβαση του έργου του θέματος, αφορά σε έργο ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίου το οποίο θα συμβάλλει στην διαχείριση των αρχών της αειφορίας και την βιώσιμη ανάπτυξη. Επιπλέον, το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία 2021-2027» και λόγω της φύσης του απαιτείται όλος ο κύκλος εργασιών του να συνοδεύεται από ενεργειακά φιλικές διαδικασίες και δραστηριότητες. Ως εκ τούτου κρίθηκε αναγκαία και επιτακτική η ύπαρξη των πιστοποιητικών των αναφερόμενων στο άρθρο 22Ε Πιστοποιητικών που αφορούν σε Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας, Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, Σύστημα Διαχείρισης της Υγιεινής και Ασφάλισης στην Εργασία, Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακής Συνέχειας και Σύστημα Ενεργειακής Διαχείρισης.

Επιπλέον τα πιστοποιητικά των υλικών, αφορούν φωτιστικά σώματα με χαμηλή

ενεργειακή κατανάλωση. Αυτά προέκυψαν από την ενεργειακή μελέτη και παίζουν σημαντικό ρόλο στην συνολική χαμηλή ενεργειακή κατανάλωση του κτιρίου και τελικά στην ενεργειακή αναβάθμιση αυτού από την Κατηγορία E- που βρίσκεται σήμερα- στην Κατηγορία A+.

Η προσκόμιση των πολύχρονων εγγυήσεων των υλικών, ήταν απαίτηση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος "ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ", προκειμένου να προβεί στην αρ. 93/13-01-2026 θετική γνωμοδότηση για την έγκριση της διακήρυξης.

4. Τα φωτιστικά σώματα που περιγράφονται στο τιμολόγιο στα άρθρα B1.1, B1.2 και B1.3 είναι αυτά που προέκυψαν από την εγκεκριμένη ενεργειακή μελέτη του έργου και η αναθέτουσα αρχή όφειλε να ενσωματώσει στο έργο. Επιπλέον, για τα συγκεκριμένα φωτιστικά, καθώς και για το σύνολο των άρθρων του τιμολογίου που δεν περιλαμβάνονται στα ενιαία τιμολόγια, ήταν υποχρεωτική η ύπαρξη προσφορών από προμηθευτές προκειμένου να εγκριθούν οι τιμές από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος "ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ". Έτσι, η αναθέτουσα αρχή κατέληξε στην κοστολόγηση των ανωτέρω άρθρων τιμολογίου μετά από έρευνα αγοράς, η οποία αποδεικνύεται από τις οικονομικές προσφορές προμηθευτών που χρησιμοποιήθηκαν για την σύνταξη του προϋπολογισμού της μελέτης. Για κάθε άρθρο από τα ανωτέρω συλλέχθηκαν τουλάχιστον τρεις προσφορές προμηθευτών. Συνεπώς ο ισχυρισμός περί μοναδικού προμηθευτή, ο οποίος μπορεί να εξυπηρετήσει τις απαιτήσεις των άρθρων B1.1, B1.2 και B1.3 δεν ευσταθεί.

Εσωτερική Διανομή
ΦΕ

Ο Αναπληρωτής Προϊστάμενος
Υποδιεύθυνσης Τεχνικών Έργων
Π.Ε. Πέλλας

Χρήστος Οικονόμου
Μηχανολόγος Μηχανικός με Α' βο